

VN/177/2024
VN/177/2024-UM-2

Kuulemistilaisuus luonnoksesta hallituksen esitykseksi kehitysmaihin myönnettävistä korkotukiluotoista annetun lain muuttamisesta

(nedan på svenska)

Aika: 8.5.2024 klo 13.30

Paikka: Eteläesplanadi 4 ja Microsoft Teams -etäyhteys

Ulkoministeriö järjestää keskiviikkona 8.5.2024 klo 13.30 alkaen kuulemistilaisuuden luonnoksesta hallituksen esitykseksi kehitysmaihin myönnettävistä korkotukiluotoista annetun lain muuttamisesta. Uudistuksen tavoitteena on päivittää lakia vastaamaan paremmin nykyistä toimintaympäristöä ja tarpeita sekä muuttaa korkotukiluottolakia vastaamaan Orpon hallitusohjelman tavoitetta edistää suomalaisyritysten toimintamahdollisuuksia kehittyvissä maissa parantamalla edellytyksiä rahoittaa suomalaistoimijoiden hankkeita kehittyvissä maissa. Samalla korjattaisiin lain soveltamista koskevia epäselvyyksiä sekä soveltamiskäytännön ja lain välisiä aukkoja.

Tilaisuuden aluksi esitellään kehitysmaihin myönnettävistä korkotukiluotoista annettuun lakiin suunniteltuja muutoksia sekä lyhyesti luonnos hallituksen esitykseksi kehitysmaihin myönnettävistä korkotukiluotoista annetun lain muuttamisesta. Tämän jälkeen vuorossa on keskustelu säädösvalmistelun tueksi. Ulkoministeriö pyrkii kuulemistilaisuudessa selvittämään erilaisia näkökohtia, kehitysideoita, vaikutuksia sekä käytännön toteuttamismahdollisuuksia ja toivoo aiheesta runsasta keskustelua. Keskustelua on jaoteltu alla keskeisten muutosehdotusten mukaan. Voit tutustua hankkeeseen tarkemmin [hankesivulla](#).

Kuulemistilaisuus järjestetään auditoriossa valtioneuvoston kokouskeskuksessa osoitteessa Eteläesplanadi 4 ja siihen voi osallistua myös etäyhteyden välityksellä.

Kuulemistilaisuuden ohjelma

Klo 13.30-13.35 **Tilaisuuden alkusanat**

yksikönpäällikkö Emmi Oikari

Klo 13.35-14.00 **Hallituksen esityksen luonnoksen esittely**

lainsäädäntöneuvos Johanna Lahti, ylitarkastaja Oskar Kass, lainsäädäntösihteeri Sara Piirainen, ulkoasiainsihteeri Ari Tenho

Klo 14.00-15.30 **Keskustelu**

Kuulemistilaisuuteen voi ilmoittautua **perjantaihin 3.5.2024 mennessä** [täällä](#).

Tilaisuuteen ilmoittautuneet saavat vahvistuskuittauksen yhteydessä osallistumislinkin sähköpostitse. Luonnos hallituksen esitykseksi on hankesivulla nähtävillä. Tässä kutsussa on kuitenkin alempana esitelty hallituksen esityksen keskeiset muutosehdotukset.

Tilaisuuteen mahtuu rajallisesti osallistujia, joten ilmoittauduthan mahdollisimman pian. Saavuthan myös ajoissa paikalle, ja varaathan mukaasi henkilöllisyystodistuksen (passi tai kuvallinen henkilökortti).

Postiosoite
Postadress
Postal Address

Ulkoministeriö
PL 176
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Ulkoministeriö
Laivastokuja 3
00160 Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

+358 2 951 6001

Faksi
Fax
Fax

+358 9 629 840

S-posti, internet
E-post, internet
E-mail, internet

kirjaamo.um@gov.fi
www.um.fi

Lisäksi **lakimuutosesitykseen on mahdollista jättää kirjallisia kommentteja 10.5.2024 mennessä**. Kirjalliset kommentit pyydetään toimittamaan sähköpostilla pdf-tiedostona ulkoministeriön kirjaamoon Kirjaamo.UM@gov.fi otsikolla ”Lausunto asiassa VN/177/2024 – [edustamanne organisaationne nimi]”.

Tervetuloa kuulemaan uudistuksista ja vaikuttamaan niihin!

Keskeiset muutosehdotukset

Hallituksen esityksessä ehdotettaisiin säädettäväksi muutoksia kehitysmaihin myönnettävistä korkotukiluotto-laista annettuun lakiin (1114/2000), jäljempänä PIF-korkotukiluottolaki. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lain säännöksiä luoton myöntävästä tahosta (1). Lisäksi lakia esitetään muutettavaksi siten, että kehittyvän maan hallitukselle myönnettävän avustuksen myöntämisen perusteet määriteltäisiin täsmällisemmin laissa (2). Lisäksi laissa säädettäisiin nykyistä tarkemmin tietojen vaihdosta (3). Tarkoitus on myös huomioida samaan aikaan valmisteilla olevat mahdolliset muutokset Finnveran lainsäädäntöön ja niiden mahdolliset vaikutukset vientitakuun määritelmään PIF-korkotukiluotto-laissa (4). Näitä on selostettu tiiviisti alla.

1.Korkotukiluoton myöntävä taho

Yksi esityksen keskeisimmistä ehdotuksista koskee korkotukiluoton myöntävän tahon määritelmän laajentamista koskemaan myös muita kuin luottolaitossääntelyn alaisia luottolaitoksia (eli mm. liikepankkeja). Tällä hetkellä korkotukiluottolain 7 §:ssä säädetään, että luottolaitos rahoittaa korkotukiluoton ja tekee luottosopimuksen luoton saajan kanssa. Luottolaitos on määritelty korkotukiluottolain 2 §:ssä, jossa säädetään, että laissa luottolaitoksella tarkoitetaan ”...luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (1607/1993) tarkoitettua suomalaista tai Euroopan talousalueella toimiluvan saanutta luottoriskiltään hyväksyttyä luottolaitosta tai muuta luottoriskiltään näihin rinnastettavaa ulkomaista luottolaitosta.”

Ulkoministeriön arvion mukaan PIF-korkotukiluottojen järjestelmä nykyisellään toimii kehittyvien maiden kontekstissa hyvin. mutta se on toisinaan ollut työläs rakentaa, sillä haasteena on ollut muun muassa löytää yksityisiä luotonantajia, jotka ovat halukkaita rahoittamaan PIF-yhteistyömuodon tyyppistä toimintaa. Kyseessä on toisaalta ollut laajemmastakin vientiluottojen rahoitusvajeesta. Pankkeja koskevien sääntelymuutosten ja rahoitusmarkkinoiden muun kehityksen seurauksena pankkien myöntämä vienninrahoitus kokonaisuudessaan on laajemmassa kuvassa nimittäin vähentynyt. Yksityisten luottolaitosten kiinnostus PIF-korkotukiluottojen

tyyppiseen rahoitukseen, kuten muussakin vienninrahoituksessa, koskee nykyään lähinnä suuria luottoja, joissa on pitkiä takaisinmaksuaikoja. Pienten investointiluottojen rahoitusta pankit eivät kustannuksista johtuen pidä tällä hetkellä riittävänä kannattavana toimintana. PIF-korkotukiluottojen tapaisten luottojen saatavuudessa on siten ollut markkinapuutteita samoin kuin muiden vienti- ja alusluottojen osalta.

Vienti- ja alusluottojen osalta markkinapuutetta on kansallisesti paikannut Finnvera Oyj:n tytäryhtiö Suomen Vientiluotto Oy (laki Suomen Vientiluotto Oy -nimisestä yhtiöstä, 1136/1996), joka aktivoitiin uudestaan paikkaamaan vientiluottojen markkinapuutetta. Suomen Vientiluotto Oy:tä koskevalla lakimuutoksella helpotettiin Suomen Vientiluoton suoraa luotonantoa yrityksille säätämällä, että Finnvera Oyj voisi kattaa tarvittaessa luottoriskin vientitakuun ja alustakauksen lisäksi myös ”muilla toimenpiteillä” (HE 119/2022; julkisesti tuetuista vienti- ja alus-luotoista sekä korontasauksesta annetun lain muuttamisesta annettu laki (148/2023)). ”Muu toimenpide” voi olla esimerkiksi suora luotonanto. Luottoriskin kattaminen myös muulla tavalla kuin myöntämällä vientitakuu katsottiin lain esitöissä perustelluksi Finnvera-konsernin sisäisen prosessin tehostamiseksi. Kyseisen lakimuutoksen jälkeen ulkoministeriö on nähnyt tarpeelliseksi selvittää, voitaisiinko myös ulkoministeriön korkotukiluottolakia muuttaa siten, että laki mahdollistaisi Finnvera Oyj:n tytäryhtiö Suomen Vientiluotto Oy:n toimimisen luoton myöntävänä tahona PIF-korkotukiluotoissa. Suomen Vientiluotto Oy:llä on kokemusta vientiluottojen myöntämisestä.

Erityisosaamista voi kuitenkin olla myös muilla luottoja myöntävillä tahoilla. Suomen Vientiluotto Oy:n ja yksityisten luottolaitosten lisäksi luoton myöntäjänä voisi siten jatkossa perustellusti toimia myös muu taho, joka ei ole luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu luottolaitos, vaan esimerkiksi jokin muu valtion erityistehtävayhtiö, joka on vapautettu luottolaitossääntelystä. Tämän vuoksi lain määritelmän olisi hyvä kattaa laajemminkin kansalliset ja EU-jäsenvaltioiden erityistehtävayhtiöt. Laaja määritelmä olisi perusteltua myös markkina-neutraliteetin kannalta.

Ulkoministeriö katsoo, että korkotukiluottolain 2 §:ssä tarkoitettua luoton myöntäjän määritelmää olisi tarpeen laajentaa nykyistä laajemmaksi ja säätää siitä, että korkotukiluoton myöntävänä tahona voisi luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (1607/1993) tarkoitettua suomalaisen tai Euroopan talousalueella toimiluvan saanutta

luottoriskiltään hyväksytyyn luottolaitoksen tai muun luottoriskiltään näihin rinnastettavan ulkomaisen luottolaitoksen lisäksi toimia ainakin Suomen Vientiluotto Oy tai mahdollisesti myös muu Suomen tai muun EU-jäsenvaltion valtion erityistehtäväyhtiö. Näiden lisäksi olisi harkittava, voisiko luoton myöntää joku muu toimivaltainen valtion virasto tai laitos tai kansainvälinen kehitysrahoituslaitos. Tehtävään soveltuvien toimivaltaisten luoton myöntäjien organisaatiomuotojen muuttuessa rahoitusmarkkinoiden ja yhteiskunnallisten muutosten myötä, ulkoministeriö katsoo tarkoituksenmukaiseksi mahdollistaa myös sen, että korkotukiluoton myöntävänä tahona voisi toimia edellä mainittuihin toimijoihin rinnastuva yksityis- tai julkisoikeudellinen oikeushenkilö, oman lain-säädäntönsä, toimivaltansa ja tehtävänsä puitteissa.

Näettekö, että PIF-korkotukiluottolain 2 §:ssä tarkoitettua luoton myöntäjän määritelmää olisi tarpeen laajentaa nykyisiä luottolaitoksia laajemmaksi? Millä luoton myöntäjillä voisi näkemyksenne mukaan olla edellytyksiä myöntää nykyisen tyyppisiä PIF-korkotukiluottoja? Millaisia katvealueita näette viennin rahoituksessa? Miten koette kehityspankkien mahdollisen roolin osana sitä?

2.Lahjaosuudesta ja muusta tuesta säätäminen

Yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on perustuslain 80 §:n mukaan säädettävä lailla. Oikeus tiettyyn tukeen tai tuen myöntämisen perusteiden on katsottu edellyttävän lain tasoista sääntelyä (ks. mm. Lainkirjoittajan opas).

Ulkoministeriö katsoo siten, että lainsäädäntö kaipaa täsmennystä myös lahjaosuudesta säätämisen osalta. Korkotason ollessa alhainen, OECD:n vientiluottojärjestelyn asettaman vähimmäislahja-asteen täyttääkseen, ulkoministeriö on myöntänyt vuodesta 2011 alkaen osan lahja-asteesta lahjaosuutena. Lahjaosuudesta ei ole kuitenkaan säädetty tarkemmin lailla tähän mennessä. Ulkoministeriö katsoo siksi tarpeelliseksi säätää lakiin lisäykset siitä, että ulkoministeriö voi myöntää korkotukien lisäksi lahjaosuutta sekä säätää lailla myös lahjaosuuden myöntämisen yleiset edellytykset, menettelyt, ehdot ja valvonta. Asiaa tarkasteltaessa on huomioitava se, että lahjaosuutta on myönnetty voimassa olevan lain ja aikaisemman sääntelyn perusteella (nykyisen korkotukiluottolain 1 § mahdollistaa korkotuen lisäksi ”muun tuen” antamisen kehittyvälle maalla, jollaiseksi lahjaosuus on tähän asti tulkittu). Lakimuutoksen tarkoituksena olisi siten lähinnä täsmentää lahjaosuuden oikeudellista luonnetta. Tällä hetkellä ulkoministeriön kokonaistuki eli niin kutsuttu lahja-aste sisältäen korkotuen ja lahjaosuuden, on korkotukiluottoyhteistyömuodossa lähtökohtaisesti 35 % alemman keskitulotason maiden osalta (LMIC) tai 50 % kaikista vähiten kehittyneiden maiden osalta (LDC) hankkeen kokonaiskustannuksista. Siten lahja-osuus putoaa korkojen noustessa ja päinvastoin.

Korkotukiluottolaissa olisi hyvä säätää ainakin yleiset edellytykset sille, että ulkoministeriö voi myöntää tuenluotoista avustusta korkotuen ohella. Tarkempaa sääntelyä lahjaosuuden ja korkotuen määräytymisestä voitaisiin tarvittaessa antaa VN asetuksella.

Myös muunlaisen tuen myöntäminen voitaisiin joustavuuden lisäämiseksi jättää laissa mahdolliseksi.

Näettekö nykyisen kaltaisen lahjaosuuden tarpeellisena? Näettekö tarpeellisena säätää nykyisestä lahjaosuuden myöntämisestä korkotukiluottolaissa? Millainen rakenne toimisi parhaiten yritysten näkökulmasta? Entä kehitysvaikutusten näkökulmasta? Tulisiko laissa jättää muunlaisen tuen myöntäminen mahdolliseksi?

3.Tietojen vaihto

Viranomaisten välistä tietojen vaihtoa sääntelee laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), jäljempänä ”julkisuuslaki”.

Viranomaisen ratkaisutoiminnassaan tarvitsemien, toisen viranomaisen hallussa olevien salassa pidettävien tietojen saamisesta on otettava säännökset erityislakiin, kuten PIF-korkotukiluottolakiin, jos tietojenvaihtotarve on säännönmukainen. Myös oma-aloitteisesta salassapidettävien tietojen vaihdosta, esimerkiksi mahdollisia väärinkäyttötapauksia koskien, on säädettävä tarkkarajaisesti ja tarpeellisuuteen rajaten niin, että säädöksestä käy ilmi mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu.

Ulkoministeriö katsoo tarpeelliseksi säätää salassapidettävien tietojen vaihdosta jatkossa tarkemmin. Siksi ulkoministeriö ehdottaa, että korkotukiluottolakiin säädettäisiin ulkoministeriön oikeudesta luovuttaa tietoja salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä Finnveralle ja Valtiokonttorille niiden yhdessä suorittamia korkotukiluottojen koskevien tehtävien hoitamista varten.

Mikäli PIF-korkotukiluottoihin liittyviä julkisia hallintotehtäviä päädyttäisiin lailla siirtämään Finnfundin tai sen tulevan tytäryhtiön hoidettavaksi, Finnfund-lakiin tehtävissä uudistuksissa huomioitaisiin puolestaan Finnfundin

tai sen tytäryhtiön oikeus saada korkotukiluottojen hallinnoimiseksi tarpeellisia tietoja salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä ulkoministeriöltä, Finnveralta ja Valtiokonttorilta, sekä oikeus luovuttaa näille salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä PIF-korkotukiluottojen hallinnoimiseksi tarpeellisia tietoja.

Ulkoministeriö esittää vastaavasti, että ulkoministeriölle säädettäisiin oikeus saada tietoja salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä Finnveralta korkotukiluottoja koskevien tehtävien hoitamista varten. Ulkoministeriö esittää, että ulkoministeriölle säädettäisiin oikeus saada tietoja Valtiokonttorilta salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä niiden yhdessä suorittamia korkotukiluottojen koskevien tehtävien hoitamista varten.

Riippumatta siitä, onko luoton myöntäjä julkisuuslain (621/1999) soveltamisalaan kuuluva taho tai ei, myös luoton myöntäjä olisi velvoitettu antamaan ulkoministeriölle salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä pyydettäessä tietoja, jotka ovat tarpeen sen toteamiseksi, että korkotukiluotto on käytetty hyväksytyyn tarkoitukseen ja että sovittuja ehtoja on muutoin noudatettu.

Koetteko kyseiset tietojen vaihtoa koskevat säädösmuutokset tarpeellisiksi? Näettekö jotain haasteita ehdoteuissa tietojenvaihtoa koskevissa säännöksissä?

4.Finnveraa koskevien lainsäädäntömuutosten huomioiminen

Nykyisen PIF-korkotukiluottolain 6 §:n 2 momentin mukaan luoton hyväksyminen korkotukiluotoksi edellyttää vientitakuun saamista Finnvera Oyj:ltä. Finnvera Oyj suorittaa takuupäätöstä valmistellessaan arvioinnin, johon sisältyvät viejän, luottolaitoksen ja hankkeen korkotukiluottokelpoisuuden arviointi. Vientitakuun saaminen Finnvera Oyj:ltä on katsottu valtion kokonaisedun kannalta parhaaksi ratkaisuksi, sillä Finnveralla on paras asiantuntemus arvioida maiden luottoriskiä.

Tulevaisuudessa voidaan harkita säätämistä Finnvera Oyj:n velvoitteesta tiedottaa ulkoministeriötä myöntämistään takuusitoumuksista ennen kuin ulkoministeriö hyväksyy korkotukiluoton. Tämän tarkoituksena on pienentää valtionaloudenpidolle koituvaa riskiä.

Finnvera Oyj:tä koskettavaa lainsäädäntöä ollaan saman aikaisesti uudistamassa.

Miten ulkoministeriön tulisi huomioida Finnveraa koskevat lainsäädäntömuutokset lainvalmistelussaan?

Lisätietoa asiasta antavat:

lainsäädäntösihteeri Sara Piirainen (p. +358 295 350 931, etunimi.sukunimi@gov.fi)

ylitarkastaja Oskar Kass (p. +358 50 471 2099, etunimi.sukunimi@gov.fi)

Diskussionsmöte om utkastet till regeringens proposition till lag om ändring av lagen om räntestöds krediter till utvecklingsländer

Tid: 8.5.2024 kl. 13.30

Plats: Södra Esplanaden 4 och på distans via Microsoft Teams

Utrikesministeriet ordnar onsdagen den 8 maj 2024 kl. 13.30 ett diskussionsmöte om utkastet till regeringens proposition till lag om ändring av lagen om räntestöds krediter till utvecklingsländer. Syftet med ändringen är att uppdatera lagen så att den bättre motsvarar omvärlden och behoven i dag samt att ändra lagen om räntestöds krediter så att den motsvarar målet i Orpos regeringsprogram att främja finländska företags villkor i utvecklingsländer genom att förbättra förutsättningarna att finansiera finländska aktörers projekt i utvecklingsländer. Samtidigt ska vissa oklarheter i lagens tillämpning klarläggas och luckor mellan tillämpningspraxisen och lagen täppas till.

Mötet inleds med en presentation av de ändringar som planeras i lagen om räntestöds krediter till utvecklingsländer och en kort redogörelse för utkastet till regeringens proposition till lag om ändring av lagen om räntestöds krediter till utvecklingsländer. Därefter förs en diskussion till stöd för lagberedningen. Utrikesministeriet strävar efter att på mötet klarlägga olika synpunkter, utvecklingsidéer, effekter och praktiska genomförandemöjligheter och hoppas att ämnet väcker livlig diskussion. Diskussionen har delats in enligt de viktigaste ändringsförslagen (nedan). Läs mer om projektet på [projektsidan](#).

Diskussionsmötet ordnas i auditoriet i statsrådets mötescenter på adressen Södra Esplanaden 4 och man kan delta i mötet även på distans.

Program

Kl. 13.30–13.35 **Mötet öppnas**

enhetschef Emmi Oikari

Kl. 13.35–14.00 **Presentation av utkastet till regeringens proposition**

lagstiftningsråd Johanna Lahti, överinspektör Oskar Kass, lagstiftningssekreterare Sara Piirainen, utrikessekreterare Ari Tenho

Kl. 14.00–15.30 **Diskussion**

Anmäl dig [här](#) till diskussionsmötet senast **fredagen den 3 maj 2024**.

De som anmält sig till mötet får i samband med bekräftelsemeddelandet en deltagarlänk per e-post. Utkastet till regeringens proposition finns på projektsidan. Längre ner i den här inbjudan presenteras dock de viktigaste ändringsförslagen i regeringens proposition.

Vi har plats för ett begränsat antal deltagare på mötet, så anmäl dig så fort som möjligt. Tänk också på att komma i tid och ta med dig ett identitetsbevis (pass eller bildförsett identitetskort).

Det är även **möjligt att lämna in skriftliga kommentarer till lagändringsförslaget senast den 10 maj 2024**. Skriftliga kommentarer kan lämnas per e-post som pdf-fil till utrikesministeriets registratorskontor Kir-jaamo.UM@gov.fi under rubriken ”Utlåtande i ärendet VN/177/2024 – [namn på den organisation ni representerar]”.

Välkommen att ta del av ändringarna och påverka dem!

De viktigaste ändringsförslagen

Regeringen föreslår i sin proposition att ändringar införs i lagen om räntestöds krediter till utvecklingsländer (1114/2000), nedan lagen om räntestöds krediter. Ändringar föreslås i lagens bestämmelser om vem som är kreditgivare (1). Det föreslås även att grunderna för beviljande av stöd i form av understöd till regeringen i ett

utvecklingsland ska definieras noggrannare i lagen (2). Därtill föreslås mer exakta bestämmelser om informationsutbyte (3). Man ska även beakta de eventuella ändringar som bereds samtidigt i lagstiftningen om Finnvera och deras eventuella konsekvenser för definitionen av exportgaranti i lagen om räntestöds krediter (4). Ändringarna beskrivs i korthet nedan.

1. Den som beviljar räntestöds krediter

Ett av de viktigaste förslagen i propositionen gäller en utvidgning av definitionen av den som beviljar räntestöds krediter så att den gäller även andra än de kreditinstitut som omfattas av bestämmelserna om kreditinstitut (dvs. affärsbanker m.fl.). För närvarande anges i 7 § i lagen om räntestöds krediter att kreditinstituten finansierar räntestöds krediter och ingår kreditavtal med kredittagarna. Kreditinstitut definieras i 2 § i lagen om räntestöds krediter enligt följande: *”I denna lag avses med kreditinstitut ett i kreditinstitutslagen (1607/1993) avsett finskt kreditinstitut eller ett kreditinstitut som har fått koncession inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som är godtagbart med hänsyn till sina kreditrisker eller ett annat utländskt kreditinstitut som med hänsyn till sina kreditrisker kan jämföras med dessa.”*

Intresset bland de privata kreditinstituten för finansiering i stil med PIF-räntestöds krediter har minskat dels på grund av att specialkompetensen minskat, dels på grund av att marknadsriskerna ökat, och de privata kreditinstituten anser för närvarande inte att finansiering av räntestöds krediter är tillräckligt lönsam verksamhet. Därför har det förekommit brister på marknaden i tillgången till räntestöds krediter.

Avtalsförhandlingarna med de privata kreditinstituten har därför lett till att PIF-räntestöds kreditprojekten dragit ut på tiden och blivit mer komplicerade, eftersom kreditinstituten inte är vana att bevilja räntestöds krediter till utvecklingsländer, vilket kräver specialkompetens, eller så har de inte velat bära marknadsrisken. Marknadsnischen för dem som beviljar fartygs- och exportkrediter fylls nationellt av koncernen Finnvera. Finnvera kan numera vara direkt kreditgivare för fartygs- och exportkrediter med stöd av lagen om ändring av lagen om offentligt understödda export- och fartygskrediter samt ränteutjämning (148/2023). Det är möjligt att ändra 2 § i lagen om räntestöds krediter på samma sätt så att krediter framöver kan beviljas förutom av privata kreditinstitut även av Finlands Exportkredit Ab.

Specialkompetens finns dock även hos andra aktörer som beviljar krediter. Vid sidan om Finlands Exportkredit Ab och privata kreditinstitut är det motiverat att krediter framöver kan beviljas även av andra aktörer som inte är sådana kreditinstitut som avses i kreditinstitutslagen, utan till exempel något annat statligt bolag med specialuppgifter som inte omfattas av bestämmelserna om kreditinstitut. Därför bör definitionen i lagen utvidgas så att den omfattar även bolag med specialuppgifter i Finland och i EU-medlemsländerna. Det är motiverat med en bredare definition även med tanke på marknadsneutraliteten.

Enligt utrikesministeriet bör definitionen av kreditgivare enligt 2 § i lagen om räntestöds krediter utvidgas så att den är bredare än i dag och bestämmelser införs om att räntestöds krediter vid sidan om ett finskt kreditinstitut eller ett kreditinstitut som har fått koncession inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som är godtagbart med hänsyn till sina kreditrisker eller ett annat utländskt kreditinstitut som med hänsyn till sina kreditrisker kan jämföras med dessa kan beviljas av åtminstone Finlands Exportkredit Ab och eventuellt även av något annat statligt bolag med specialuppgifter i Finland eller en annan EU-medlemsstat. Utöver dessa bör man överväga om krediter kan beviljas av ett annat behörigt statligt ämbetsverk eller en statlig inrättning eller ett internationellt utvecklingsfinansieringsinstitut. I och med att ändringarna på finansieringsmarknaden och i samhället leder till nya organisationsformer för de behöriga kreditgivare som är lämpliga för uppgiften, anser utrikesministeriet att det är ändamålsenligt att möjliggöra att räntestöds krediter kan beviljas även av privat- eller offentligjuridiska juridiska personer, som kan jämföras med ovannämnda aktörer, inom ramen för sin egen lagstiftning, behörighet och uppgift.

Anser ni att definitionen av kreditgivare enligt 2 § i lagen om räntestöds krediter bör utvidgas så att den omfattar fler aktörer än de nuvarande kreditinstituten? Vilka kreditgivare kunde enligt er ha förutsättningar att bevilja krediter i stil med de nuvarande PIF-räntestöds krediterna? Vilka skuggområden anser ni att det finns i finansieringen av exporten? Vilken roll upplever ni att utvecklingsbankerna har på detta område?

2. Bestämmelser om gåvoandel och annat stöd

Enligt 80 § i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. Rätten till ett visst stöd eller grunderna för att bevilja stöd har ansetts kräva bestämmelser som utfärdas genom lag (se bl.a. Lagberedarens handbok).

För närvarande innehåller den gällande lagen om räntestöds krediter inte några uppgifter om allmänna förutsättningar, förfaranden, villkor för beviljande och övervakning samt gåvoandelars storlek, dvs. till exempel om rätten till en gåvoandel då räntenivån är låg. Bedömningen, förfarandet och villkoren för beviljande när det gäller valet av PIF-projekt regleras för närvarande genom utrikesministeriets anvisningar (PIF-manualen) men inte genom lag. Gåvoandelarna och betalningen av dem nämns inte heller i statens budgetförslag. Gåvoandelar har dock i praktiken fastställts enligt gåvograden 35/50 % i metodologin för OECD:s konsensus om exportkrediter (gåvoandelen stiger när räntorna sjunker och sjunker när räntorna stiger så att den gåvoandel som OECD fastställt bibehålls).

Utrikesministeriet anser därför att bestämmelserna om PIF-räntestöds krediter bör preciseras i fråga om gåvoandelen. Det vore bra att i 1 § i lagen om räntestöds krediter fastställa åtminstone allmänna villkor för att utrikesministeriet kan bevilja bidrag i form av stöd vid sidan om räntestöd. Närmare bestämmelser om hur gåvoandelen och räntestödet ska fastställas kan vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet.

För att öka flexibiliteten vore det bra att lämna kvar möjligheten även till andra typer av stöd i lagen, dvs. att bibehålla den nuvarande formuleringen i 1 §: "Krediterna kan också vara förenade med annat statligt stöd."

Anser ni att det är nödvändigt med en liknande gåvoandel som i dag? Anser ni att det är nödvändigt att föra in bestämmelser om beviljandet av gåvoandel så som det ser ut i dag i lagen om räntestöds krediter? Vilken struktur fungerar bäst ur företagets perspektiv? Vilken struktur är bäst med tanke på utvecklingseffekterna? Borde man lämna kvar möjligheten att bevilja andra typer av stöd i lagen?

3. Utbyte av information

Utbytet av information mellan myndigheterna regleras i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan offentlighetslagen.

För att en myndighet i sin beslutsverksamhet ska få de nödvändiga sekretessbelagda uppgifter som innehas av en annan myndighet måste bestämmelser tas in i en speciallag, såsom lagen om räntestöds krediter, om det finns ett regelbundet behov av att utbyta information. Också vid utbyte av sekretessbelagd information på eget initiativ, till exempel i anslutning till eventuella missbruk, ska noggranna bestämmelser som begränsar sig till vad som är nödvändigt tas in så att det av bestämmelserna framgår vad och vems uppgifter rätten att ta del av information gäller.

Utrikesministeriet anser att det är nödvändigt att i framtiden utfärda mer detaljerade bestämmelser om utbytet av sekretessbelagd information. Därför föreslår utrikesministeriet att lagen om räntestöds krediter ska kompletteras med bestämmelser om utrikesministeriets rätt att lämna ut uppgifter till Finnvera och Statskontoret med tanke på skötseln av deras gemensamma uppgifter i anslutning till räntestöds krediter trots sekretessbestämmelserna och de övriga bestämmelserna om användning av information.

Om man går in för att genom lag överföra de offentliga förvaltningsuppgifterna i anslutning till PIF-räntestöds krediter till Finnfund eller dess framtida dotterbolag, kommer man i revideringen av Finnfund-lagen i sin tur att beakta Finnfunds eller dess dotterbolags rätt att av utrikesministeriet, Finnvera och Statskontoret få de uppgifter som är nödvändiga för att hantera räntestöds krediter trots sekretessbestämmelserna och de övriga bestämmelserna om användning av information samt rätten att till dessa aktörer lämna ut de uppgifter som är nödvändiga för att hantera PIF-räntestöds krediter trots sekretessbestämmelserna och de övriga bestämmelserna om användning av information.

Utrikesministeriet föreslår på motsvarande sätt att ministeriet ska ha rätt att av Finnvera få de uppgifter som behövs för att sköta uppgifterna i anslutning till räntestöds krediter trots sekretessbestämmelserna och de övriga bestämmelserna om användning av information. Utrikesministeriet föreslår att ministeriet ska ha rätt att få uppgifter av Statskontoret för att sköta de uppgifter i anslutning till räntestöds krediter som de sköter tillsammans trots sekretessbestämmelserna och de övriga bestämmelserna om användning av information.

Oavsett om kreditgivaren är en aktör som omfattas av offentlighetslagens (621/1999) tillämpningsområde eller inte, ska även kreditgivaren ha skyldighet att till utrikesministeriet på begäran lämna ut de uppgifter som behövs för att konstatera att räntestöds krediten har använts för det godkända ändamålet och att de överenskomna villkoren i övrigt har iakttagits trots sekretessbestämmelserna och de övriga bestämmelserna om användning av information.

Anser ni att de ovannämnda lagstiftningsändringarna om utbyte av information är nödvändiga? Ser ni utmaningar med de föreslagna bestämmelserna om utbyte av information?

4. Beaktande av de lagstiftningsändringar som gäller Finnvera

Enligt 6 § 2 mom. i den gällande lagen om räntestöds krediter förutsätts för att en kredit ska godkännas som räntestöds kredit exportgaranti av Finnvera Abp. Finnvera Abp gör i samband med beredningen av ett garantibeslut en bedömning som inkluderar en analys av exportörens, kreditinstitutets och projektets kreditvärdighet för räntestöds krediten. Att exportgarantin fås av Finnvera har ansetts vara den bästa lösningen med tanke på statens övergripande intresse, eftersom Finnvera har den bästa expertisen att bedöma ländernas kreditrisk.

I framtiden kan man överväga att ålägga Finnvera Abp en skyldighet att informera utrikesministeriet om de garantiförbindelser som bolaget beviljat innan utrikesministeriet godkänner räntestöds krediten. Detta för att minska risken för statens ekonomi.

Lagstiftningen om Finnvera Abp ska revideras samtidigt.

Hur borde utrikesministeriet beakta lagstiftningsändringarna om Finnvera i sin lagberedning?

Närmare information om ärendet ges av

lagstiftningssekreterare Sara Piirainen (tfn +358 295 350 931, fornamn.efternamn@gov.fi)

överinspektör Oskar Kass (tfn +358 50 471 2099, fornamn.efternamn@gov.fi)